

Program "Voda v krajině rybníků zblízka"

Místo: Guttavská skupina rybníků Wartha (poblíž Malschwitz)

Cílová skupina: Děti od 12 do 16 let

Doba realizace: duben až říjen

Doba trvání: 4 hodiny

Cíl programu:

Žáci vnímají krajinu rybníka všemi smysly. Chápu souvislost mezi udržitelným využíváním umělých rybníků a ochranou druhů. Díky nově získaným znalostem o biodiverzitě a udržitelném hospodaření v rybnících si budují pozitivní vztah k rybníkům a jejich obyvatelům a chápou vlastní možnosti opatření pro druhovou a biotopovou ochranu.

Návštěva expozice biosférické rezervace UNESCO "Hornolužická vřesoviště a krajina rybníků" v Domě tisíce rybníků, Wartha, Německo

Pozdrav:

Na bývalém statku, kde dnes sídlí správa biosférické rezervace s návštěvnickým informačním centrem DŮM TISÍCE RYBNÍKŮ ve Warthě, přivítáme účastníky na okraji malého rybníka. Již v tuto chvíli žáky obvykle vítá volání kuňky obecné, kolemjdoucí jiříčka obecná nebo orel mořský nad lesy.

1. Dokumentární film o vřesovištích a rybnících

Účastníci přichází do filmového sálu a uvádíme film několika úvodními slovy a výzkumnými úkoly: "Po skončení filmu mi prosím vysvětlíte, co znamená biosférická rezervace!" a "Které živočišné druhy, které se ve filmu objevují, jste předtím nevěděli?"

Dvacetiminutový film v němčině a češtině přibližuje vznik krajiny rybníků a jejích obyvatel. Ukazuje fascinující obrazy vzácných živočichů a rostlin, které by jinak byly pro návštěvníky jen stěží viditelné, a to v nepřístupné části rezervaci.

Po projekci filmu se žáků tážeme na poznatky z filmu a objasňujeme pojem biosférické rezervace ve vztahu k uměle vytvořené rybníční krajině.

2. Výstava o vřesovištích a rybnících a udržitelnosti

Na začátku výstavy se studenti seznámí s biosférickými rezervacemi v jiných částech světa, kde jiným vodním systémům hrozí zničení. "Existuje mnoho různých biotopů, které jsou přímo vázány na vodu a jsou obzvláště druhově bohaté. Mají proto velký význam pro biologickou rozmanitost, ale také pro ochranu klimatu a lidské zdraví."

Expozice představuje exempláře vzácných živočichů a rostlin z rybníční krajiny. Zblízka jsou vidět silné nástroje orlů mořských nebo červené břicho ropuch ohnivých. Spolu s výkladem o hospodaření v rybnících se účastníci dozvědí, jak může tento ekosystém zůstat v rovnováze a jakou roli v tom hraje aktivní péče rybníkářů. Akvárium v závěru expozice ukazuje druhy ryb stojatých vod a umožňuje tak živý pohled pod vodní hladinu.

Praktický úkol: Rybníkářství je nezbytné pro zachování biodiverzity, ale může přežít pouze při dostatečném prodeji ryb. Účastníci proto budou pracovat v malých, smíšených skupinách z obou zemí na řešení drobných úkolů v rámci výstavy, které se zabývají udržitelnou spotřebou potravin.

Exkurze do oblasti Guttavských rybníků, po naučné stezce "Guttavské rybníky a jezero Olba" s kvízem (leták i v češtině?)

1. Stanoviště Lužní les:

Lužní les je typickou krajinnou formou v oblastech bohatých na vodu, jako jsou vřesoviště a rybníky. Účastníky provedeme po stezce "Auwald-Holzweg". Tam společně pracují v českoněmeckých skupinách na naučné stezce kvíz a seznamují se tak s charakteristikou a typickými rostlinami lužního lesa.

2. Stanoviště Lužní les:

Lomový les má velký význam pro biologickou rozmanitost regionu. Svět zvířat se mu v mnoha ohledech přizpůsobil. Kvíz vybízí žáky, aby se nad tímto tématem společně zamysleli.

3. Stanoviště rybník s kapry:

Na lávce uprostřed rákosí získají účastníci přehled o struktuře rybníka a jeho břehové oblasti. Skupiny mají spolupracovat na rozvoji biotopů různých živočišných a rostlinných druhů a jejich zanesení do profilu rybníka.

Na okraji jezírka je lavička se sochou Vodnáře. V Horní Lužici existuje mnoho legend o Vodnáři. Účastníci společně přečetli krátkou legendu v němčině a češtině.

Trojrozměrná mapa území umožňuje experimentálně poznat průběh vody mezi rybníky. V kvízu jsou malé hlavolamy dotazovány na hloubku vody.

4. Stanoviště Ptačí věž:

Ptačí věž umožňuje dobrý výhled na rybníky a lesy, a proto je vhodná pro pozorování vodních ptáků a dravých ptáků, jako je orel mořský. Studenti určí největší a nejmenší "rozpětí křídel" z každé skupiny a přiřadí je druhům ptáků vyskytujícím se na místě.

5. Stanice podběrák:

Skupiny vybavíme podběráky, kbelíky a identifikační literaturou a mohou se vydat na lov hmyzu, hlemýžďů a pulců. Výsledky doplňují kvíz naučné stezky.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

Vyhodnocení:

Po návratu do Domu tisíce rybníků se všechny skupiny scházejí. Vyměňují se výsledky kvízu a zkušenosti ve skupině.

Jako malou odměnu a na podporu udržitelného rybolovu lužických rybníků žákům a žákyním nabídneme předkrmy z malých kaprů.

Program "Ochrana vodních biotopů - zapojte se!"

Lokalita: Förstgen u Mücky

Cílová skupina: Děti od 12 do 16 let

Doba realizace: duben až říjen

Doba trvání: 4 hodiny

Cíl programu:

Na základě poznatků získaných během posledních dvou dnů projektu děti uplatní své chápání významu biotopů rybníční krajiny. Prostřednictvím praktické práce se seznámí s metodami a obrovským množstvím práce, která je spojena s udržováním významných biotopů.

Pozdrav:

Účastníci budou přivítáni ve Förstgenu na praktickém dni vodního modulu. Vedoucí Saské státní přehradní správy pan Jentsch vysvětlí v krátké přednášce význam rašelinišť pro vodní bilanci regionu. Pomocí mapy jsou znázorněny geografické rysy regionu a jejich formování. Je vysvětleno rozšíření rašelinišť a bažin v minulosti a jejich aktivní vysychání člověkem. Krátká túra ukazuje odvodňovací kanály mezi loukami a poli na místě.

Význam rašelinišť pro biodiverzitu a ochranu klimatu je žákům ilustrován pomocí výukových materiálů. Krátká diskuze s cvičebními jednotkami promíchá skupiny a ukáže, zda je toto téma v prostředí obou škol řešeno podobně. Žáci jsou požádáni, aby hlasovali o následujících otázkách: "S biodiverzitou rašelinišť jsme se seznámili ve škole", "Významem rašelinišť pro ochranu klimatu jsem se již zabýval", "V mém prostředí jsou lidé k ochraně rašelinišť kritičtí" a "Podle mého názoru je zavodňování zemědělské půdy nezbytné"

Poté se všichni společně vydají na místo činu.

Úvod do péče o rašeliniště:

Na okraji rašeliniště u Förstgenu se účastníci mohou seznámit s charakteristikami tohoto rašeliniště a okolních biotopů. Měří tloušťku rašelinové vrstvy a hodnotu pH ve smíšených skupinách na různých místech, aby bylo možné klasifikovat stav příslušných půd.

Pracovníci stanice ochrany přírody podrobně prezentují plánované opatření. Vysvětlí jim nástroje a materiály a rozdělí studenty do pracovních týmů, které jsou opět složeny z německo-českých skupin. Děti mohou vykonávat jednoduchou, ale časově náročnou práci, která významně přispívá k zachování tohoto biotopu. Pracovní týmy odstraňují rostliny, které se příliš šíří z okraje vřesoviště. Zejména nepůvodní neofyti jsou zcela odstraněni. Odvodňovací konstrukce mohou být oslabeny výstavbou nebo opravou nosných konstrukcí a kanály mohou být zasypány.

Studentům jsou představeny příklady živočichů a rostlin, jejichž životní prostředí bylo projektem vylepšeno: "Skokani mají nyní opět dostatečně velký a strukturálně bohatý prostor, který zůstává vlhký a chladný i v letních vedrech.", "Mozaikovitá motýlice, krásná velká vážka, nyní opět úspěšně loví dostatečnou kořist." a "I velmi vzácná bříza bahenní je osvobozena od lehké konkurence a může přežít".

Vyhodnocení:

Po dokončení prací na rašeliníšti je úspěch společně zdokumentován. Malé kolo zpětné vazby všech účastníků dává účastníkům příležitost dokončit to, co se naučili, opětovnou výměnou nápadů s odborníky. Diskutuje se o zkušenostech z praktické práce, ale také o interakci se studenty ze sousední země: "Byla práce zábavná, nebo byla jen vnímána jako vyčerpávající?", "Dokázali jste se domluvit i přes jazykovou bariéru?", "Pomohli byste znovu v podobném projektu na záchranu vřesovišť?"

Pro silnou fotografii na rozloučenou se studenti a vedoucí mohou vybavit bahenními válečnými barvami, které ilustrují jejich společný závazek vůči vřesovištům.

